

FOCUS OP SCHOONHEID

MOOIE OPLOSSING

OP NAAR VERONA

*Lezersenquête
Uw mening gevraagd*

Deftig werk

'Met details werken is het plezantst'

Eric Cruyssaerts bedrijf staat achter zijn huis, de voormalige burgemeesterswoning van Elversele.

Ambachtelijk en uniek. Dat zijn de sleutelwoorden voor het werk dat Eric Cruyssaert, steenhouwer én beeldhouwer-in-opleiding, wil maken. Zijn eenmansbedrijf kent geen toonzaal. Dat houdt namelijk in dat hij één stuk in een serieproductie moet kunnen leveren en dat is precies hetgeen waar Cruyssaert niet op zit te wachten.

Het natuursteenbedrijf van Eric Cruyssaert staat in zijn achtertuin. Het geluid van een brugzaag-in-actie vermengt zich met het fluiten en kwetteren van vogels. "Wij wonen in de voormalige burgemeesterswoning", vertelt Cruyssaert. "De burgemeester had een textielbedrijf in hetzelfde pand waarin ik nu werk." Het bedrijfspand heeft een groene omlijsting; bomen en struiken zijn op het omliggende terrein in ruime mate vertegenwoordigd. Cruyssaert zag in 2002 in het voormalige onderkomen van de tapijtweverij een goede opstapmogelijkheid voor een

eigen atelier. Dat hij het pand moest renoveren en isoleren en van geluidwerend glas voorzag, past bij de insteek van zijn werk: van voren af aan beginnen. "Mijn oorspronkelijke opleiding is die van metselaar. Ik heb me daarbij gespecialiseerd in restauratie en renovatie." Cruyssaert ging vervolgens werken bij Natuursteen Vlaminc in Gent. Hij maakte wekelijks vier tienurige dagen. "De vijfde dag ging ik vrijwillig naar het bedrijf om te leren steenkappen." Nadat hij een aantal jaren had gewerkt als meestergast – hij gaf leiding aan een ploeg steenbewerkers – zag hij zijn kans schoon: hij begon

voor zichzelf met Cruyssaert Natuursteen VOF. Want daar was en is het hem uiteindelijk om te doen: werken met natuursteen, maar dan wel op eigen wijze. "De liefde voor het vak was er altijd wel, maar het is niet simpel om een bedrijf te beginnen. Daarvoor moet je investeren en je hebt een pand nodig."

Alleen

Dat pand vond Cruyssaert dus in Elversele. Zijn atelier biedt onderdak aan een aantal tweedhandsmachines. "Ik ben alleen, ik had geen vader of andere familie die in deze stiel zat. Dus sinds 2003 bouw ik

mijn bedrijf stillenkens aan op." De steenhouwer bedient al zijn machines zelf; hij heeft geen andere mensen in dienst. "Ik heb alles zelf moeten leren en proberen. Voorheen werkte ik altijd op de werf, nooit met machines. Daar ben ik nu blij om, want daardoor heb ik nooit in één patroon gewerkt. Ik heb geleerd vrij te werken, geleerd te denken hoe het anders kan."

Cruyssaert richt zich met zijn steenhouwerij op uniciteit. "Een grafzerk die hiervandaan komt, is wat anders dan de rechttoe-rechtaanstukken die je nu ziet op het kerkhof. Als mensen details willen, dan vind ik dat het plezantst werken." De steenhouwer kapt ook hoogstpersoonlijk de benodigde letters in de zerken. Aan plak- en gezandstraalde letters doet hij niet. "Ik wil het ambachtelijk houden. Dan krijg ik wel eens de vraag wat dat dan wel niet kost. Nou, omdat ik er goed in ben, kost dat 30 tot 40 procent meer dan het verwerken van andersoortige letters."

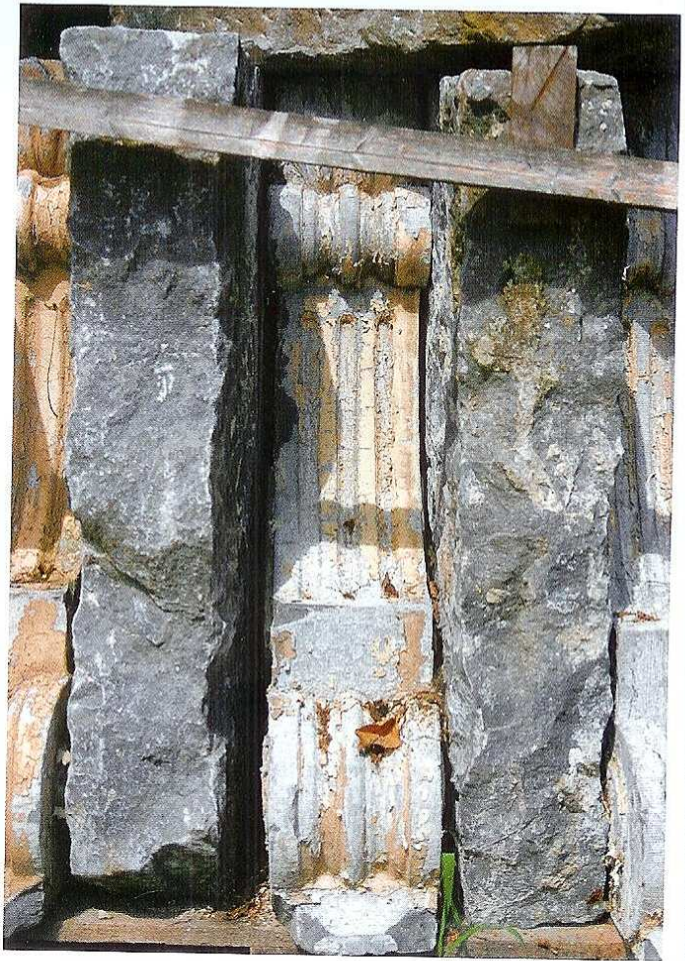
Cruyssaert wil met zijn ambachtelijke benadering zijn werk zo dicht mogelijk bij de mensen brengen. "Ik doe alles zelf. Ik laat de blokken van 8 ton hier afleveren. Daarvoor heb ik gekozen omdat mijn stockruimte gering is. Ik kan geen talloze platen op voorraad hebben, dus zaag ik nu af wat ik nodig heb. Bij particulieren plaats ik ook. Indien het om zware

stukken gaat, betrek ik er een aannemer bij."

De klant is altijd welkom om Cruyssaerts manier van werken te aanschouwen. "Mensen staan er geregeld met de neus bovenop. Ik kan niet voelen, want ze zien wat er gebeurt. En dat is de beste reclame die ik kan hebben."

Creativiteit

Want ook in commerciële uitingen werkt Cruyssaert heel eenvoudig: hij doet er namelijk niets aan. "Natuurlijk, het opbouwen van mijn bedrijf had sneller kunnen gaan als ik veel reclame had gemaakt. Maar ik kies voor de gewone weg: die van mondtot-mondreclame." De steenhouwer beschikt wel over een internetsite. "Die fungeert min of meer als toonzaal. Grote bedrijven hebben een fysieke toonzaal, maar het nadeel daarvan is dat je je creativiteit daar niet kwijt kunt. Als je een uniek stuk ontwerpt, kun je dat niet in een toonzaal zetten, want dan moet je er meer van kunnen leveren en dan is het niet uniek meer." Met deze benadering van zijn werk blijft Cruyssaert vooralsnog buiten de greep van de gedepriëmeerde economie. "2008 is voor mij een heel druk jaar geweest. Ik had toen telkens drie, vier maanden werk in het vooruitzicht. Voor 2009 is dat nog altijd één à twee maanden. Het is niet als vorig jaar, maar ik heb wel voldoende

Een ambachtelijke werkwijze is prima te combineren met restauratie.

de werk." De steenhouwer uit Elversele doet dat in opdracht van aannemers, particulieren, gemeenten en bedrijven. "Ik werk veelal regionaal, maar ook in Gent, Antwerpen en Brussel. En ik heb ook aan een kerk gewerkt in Limburg, 200 kilometer van hier." Dankzij zijn site heeft Cruyssaert inmiddels ook contacten Nederland.

Bij de tijd

Cruyssaert waakt ervoor te commercieel te werken. "Ik ken een situatie waarin een paar grotere bedrijven in één plaats elkaar enorm beconcurreren. Daarbij laten ze op het gebied van toegepaste vakkennis veel liggen. Er wordt rap-rap iets in elkaar gestoken, waarbij veel te commercieel wordt gedacht." Aan de andere kant realiseert de ondernemer zich dat kleine bedrijven zich niet uit de markt moeten prijzen. "Er worden nu kleinere bedrijven te koop aangeboden door ondernemers die met pensioen gaan. Soms gaat het om ondernemingen die al generaties

Eric Cruyssaert: "Als ik werk, staat mensen er geregeld met de neus bovenop. Ik kan niet voelen, want ze zien wat er gebeurt. En dat is de beste reclame die ik kan hebben."

lang bestaan. Maar als er nog altijd in de openlucht wordt gewerkt en er geen bedrijfspan is, dan is er toch geen jonge gast die dat voor 50.000 euro wil overnemen?" Kleine bedrijven die wel bij de tijd zijn gebleven, hebben een grote overlevingskans, stelt Cruysaert. "Ik denk dat de huidige grote bedrijven in de toekomst ook weer wat kleiner zullen worden. Want zeker in tijden zoals deze blijkt dat hoe hoger dat ge klimt op de ladder, hoe dieper ge kunt vallen."

Kunstacademie

Cruysaert schaaft zichzelf in als natuursteenbewerker die "deftig werk" kan leveren. Daarbij kijkt hij breder dan het beroep van steenhouwer. "150 jaar geleden kenden de verschillende ambachten elk hun eigen gilde. Ieder had zijn eigen ding, daar kwam je niet buiten. Nu kan dat wel. Ik volg al zeven jaar een opleiding beeldhouwen aan de kunstacademie in St.-Niklaas. 20 procent van mijn werk bestaat uit restauratie. Als ik daarin ook als beeldhouwer aan de slag kan, verbreedt dat mijn kansen in de markt." Uiteindelijk zou Cruysaert zich graag willen toelagen op een nog verder doorgevoerde unieke werkwijze. "Ik zou het liefst exclusieve badkamers willen ontwerpen of iets dergelijks." Tegelijkertijd beseft de

Het atelier is niet groot, er is geen plaats voor een standaard brugzaag. Vandaar dat er is gekozen voor een op maat gemaakte machine van Emmedue.

nu 35-jarige steenhouwer dat het opbouwen van de hiervoor benodigde ervaring nog een aantal jaren zal vergen. Maar dat staat hem allerminst tegen. Sterker, voor zijn vakgebieden vindt hij het heel normaal. "In de Middeleeuwen kostte het opleiden tot steenhouwer acht tot tien jaar. Als je dan een goede steenhouwer bleek te zijn, kreeg je de kans om beeldhouwer te worden; dat was weer tien jaar. En was je een goede beeldhouwer, dan kon je je opwerken tot bouwmeester of te wel architect."

Behalve de tijdsduur is er volgens Cruysaert nog iets opmerkelijks aan de tientallen opleidingsjaren: "Een architect had destijds veel praktijkervaring opgebouwd en daarmee veel kennis vergaard. Vandaag de dag missen de meeste architecten die basis. Ze zijn nooit steenhouwer of beeldhouwer geweest. Bij een bepaalde toepassing van steen kunnen ze dus niet uit ervaring zeggen waarmee rekening moet worden gehouden." Overigens ziet Cruysaert zichzelf geen architect worden. "Ik wil met mijn handen blijven werken." Hij wijst naar enkele werkstukken, waaronder een deel van een pilaar (steenhouwerswerk) waaraan gebeeldhouwde bladeren 'hangen'. "Dat is wat ik graag doe."

Machines

In de 21ste eeuw kan een ambachtsman als Cruysaert niet meer zonder machines. Buiten staat een occasion

Micheletti CNC-draadzaag te wachten om zijn voorganger in de werkplaats te vervangen. "Met deze zaag kan ik ook profileren." Dat geldt ook voor de Emmedue-machine, het eerste nieuwe apparaat dat Cruysaert heeft aangeschaft. "Een standaard brugzaag is voor mijn atelier te groot. Ik had voorheen een portiekzaag die perfect paste. Maar deze was veertig jaar oud en volledig manueel te bedienen. Het kostte te veel om de machine te automatiseren. Daarom heb ik gekozen voor Emmedue, omdat zij een machine op maat konden leveren." Behalve het feit dat Cruysaert ook met deze machine kan profileren, is de 90 graden te draaien zaagkop ook een belangrijk pluspunt voor de steenhouwer. "Daardoor kan de zaagtafel op één plek blijven staan."

Al dat machinale 'geweld' van een natuursteenbedrijf midden in de dorpse rust van Elversele, kan dat wel? Cruysaert beseft heel goed dat bij bijvoorbeeld het doorzagen van een blok het nodige lawaai uitwaaiert over een aantal achtertuinen. "Ik heb altijd goed contact met de burenen en hen verzocht om het te zeggen als ze last hebben van het lawaai. Maar ik heb nog nooit een klacht gehad. Ik probeer ook de overlast van stof en camions zoveel mogelijk te beperken. Ik moet geen massaproductie gaan opzetten, want dat gaat hier niet goed. Maar een bedrijf met een ambachtelijk karakter past wél in deze woonomgeving."

"Dit is wat ik graag doe", aldus Eric Cruysaert.